

Е.А. Коваленко

Харківський національний університет радіоелектроніки,
канд. філос. наук, доцент кафедри українознавства

НОВІ РЕЛІГІЙНІ ТЕЧІЇ ЯК ДЕВІАЦІЯ

Сучасне українське та світове суспільства, знаходячись в кризовому стані, потребує позитивних ідеологічних напрямів та впливів, що стосуються також релігійної сфери. Негативні відхилення в цій галузі можуть завдати суттєвої шкоди як людині, так і суспільству в цілому. Тому край важливо для будь-якої країни, також і для України, втілювати заходи заборони розповсюдження деструктивних релігійних проявів, в тому числі нетрадиційних релігій, спроможних стати причиною девіантної поведінки.

Ключові слова: сучасне суспільство, особистість, нетрадиційні релігії, деструктивні прояви, девіантна поведінка.

Э.А. Коваленко

НОВЫЕ РЕЛИГИОЗНЫЕ ТЕЧЕНИЯ КАК ДЕВИАЦИЯ

Современное украинское и мировое сообщество, находясь в кризисном состоянии, испытывает потребность в позитивных идеологических направлениях и влияниях. Это также касается и религиозной сферы. Негативные отклонения в этой области могут принести существенный вред как человеку, так и обществу в целом. Поэтому крайне необходимо как в Украине, так и в любой другой стране, внедрять методы запрета распространения деструктивных религиозных проявлений, в том числе нетрадиционных религий, способных стать причиной девиантного поведения.

Ключевые слова: современное общество, личность, нетрадиционные религии, деструктивные проявления, девиантное поведение.

E.A. Kovalenko

NEW RELIGIOUS TENDENCIS DIVIENTION

Modern ukrainian and world associations been in critical state have need in positive ideological tendencies and influences, it is the same this religious spheres. Negative deviations in this spheres may have a great harm as for a men and for this society as whole. It is a great need as for any country an Ukrainian as well to implement interdiction method for dissemination distractive religious capable to be can a reason for deviation behavior.

Key words: modern society, personality, non-traditional religions, destructive manifestations, deviant behavior.

Україна – багатоконфесійна держава, в якій діє понад 25 тисяч релігійних організацій, котрі представлені 105 конфесіями. Особливістю релігійної ситуації є те, що її формування відбувається не лише за рахунок традиційних для України церков і конфесій, але й новітніх та нетрадиційних для нашої країни релігійних і містичних рухів. Останніми роками на території України, крім традиційних (православ'я, католицизм, греко-католицизм, протестантські течії, іудаїзм, іслам) релігій, поширюються нові релігійні напрями. Серед них є такі, що історично не успадковані нашим народом від попередніх поколінь, непритаманні його релігійній духовності, культурно, ментально не укорінені, проте набувають популярності внаслідок місіонерства проповідників з їх історичної батьківщини.

Ставши фактом і фактором сучасного релігійного життя, нові релігійні та містичні об'єднання активно змінюють усталену релігійну карту світу, геополітичний баланс між певними релігіями. Вони, як правило, не знають географічних, державних, національних

та культурних кордонів. Їх поява зумовлена змінами світоглядних парадигм, кризою традиційних релігій, взаємовпливами різних культурних світів. Водночас, неорелігії, стають результатом релігійної ініціативи окремих осіб, які на базі певної віросповідної традиції або синкретизму кількох творять нове віровчення, культ, організацію.

В Україні поява і діяльність новітніх та нетрадиційних релігійних напрямів є виявом однієї з глобальних тенденцій сучасного релігійного життя – зустрічі традиційного, звичайного з новим, досі невідомим. Природно, що цей контакт з багатьох причин має різне ставлення з боку населення: нейтрально-здивоване, підтримка нетрадиційних способів мислення, відкрита конфронтація і ворожнеча, здатне перетворитися на тривалий соціальний конфлікт. На відміну від історичних українських церков і конфесій представництва нетрадиційних релігій не мають багатовікового досвіду засвоєння етнокультури українського народу, адекватного сприйняття самосвідомості та державницького менталітету української нації. Одночасно звертає на себе увагу той факт, що “релігійні практики роду нетрадиційних культів порушують гарантовані Конституцією права людини” [3, с. 24]. Все це призводить нас до висновку того, що данні релігійні напрями та течії мають активний вплив на девіантну поведінку людини.

В цілому новітні та нетрадиційні культи поділяються за сутністю на такі, як: християнські (“Діти Бога”, “Церква Христа” та інші); східного типу (“Міжнародне товариство свідомості Крішні”, різноманітні буддистські течії); синкретичні (“Біле Братство”, бахаїзм та інші); сатанинські (“Церква Сатани”, “Чорне Братство” та інші); наукологічні (“Церква Сайєтології” та інші); езотеричні (теософія, Агні-йога, маги, спіритуального характеру та інші); язичницькі (“Рідна Віра”, “Слов’янська релігійна громада” та інші).

Така велика кількість нових релігій та культів наводить нас на думку кризи в класичних релігіях світу, та в суспільстві в цілому, з другого боку сутність і зміст цих релігій негативно впливає на реалістичний та гуманістичний світозор людини, що призводить її до нетрадиційної поведінки як девіації.

Нехристиянські релігійні рухи виникають переважно як відгалуження протестантських церков або як самостійні осередки, зорганізовані якимось лідером, котрий, як правило, оголошує себе покликаним Богом до створення нового руху відродження первісного християнства.

Структурно-організаційна побудова неохристиянських громад зумовлюється визнанням високого статусу лідера, що створює передумови його авторитетного впливу на віруючих. Створюється багатоступенева система через яку адепти, які стоять на вищих ступенях, дістають право контролювати поведінку неофітів у межах “домашніх груп”.

Неохристиянству властива також чітка місіонерська спрямованість на різні групи населення (ці групи можуть формуватися залежно від віку, статі, соціального походження, терміну перебування в громаді, “духовного самовдосконалення” тощо), а також на проблемні: підлітки, літні люди, хворі, алкогольно та наркозалежні. Останнє підкреслює нетрадиційну, девіантну поведінку віруючої людини.

В Україні не християнський рух представлений переважно діяльністю харизматичних церков. Для їх віровчення є характерним акцентуванням харизми – особистої благодаті, якою Бог наділяє обраних. Харизма полягає в дарах одкровення (мудрості, знання), дарах сили (чудотворення, зцілення) та дарах мови (пророцтва, іномовлення та його тлумачення). Вони вважають, що носієм харизми є проповідник, оскільки він демонструє (або декларує) володіння дарами аж до здатності зцілення включно.

Християнські неокульти нерідко об’єднуються у протистоянні традиційним церквам. Вони виявляють максимальну гнучкість щодо виявлення негативної реакції на їх діяльність з боку державних органів та громадськості: організація масових пропагандистських правозахистних акцій, вчення судових позивів, створення так званих

структур прикриття (осередків просвітницького та благодійного характеру), а також відгалужень, котрі мають відмінну від головної організації назву.

Розглянувши один із напрямів нетрадиційних релігій – неохристиянство, ми мусимо підкреслити той факт, що данна релігія є не лише антиподом християнству, а такою що негативно впливає на розвиток людини, його поведінку, світозор тощо. Відокремлюючи конкретні нетрадиційні релігії та течії, слід згадати одну із крайніх, негативних їх типів – сатанізм. Даний релігійний напрямок передбачає поклоніння якійсь демонічній істоті. Це може бути Сатана, Диявол, Люцифер, Асмодей, Сет та інш. При цьому нерідко перелік трьох демонів вважають за одну особу в трьох іпостасях. Віра в існування Сатани виникла в релігіях стародавнього Ірану та іудаїзмі, набувала поширення в середньовічній Європі як результат християнської демонології (християнська теологія присвячена вивченню питань, пов'язаних з походженням зла, діяльністю Сатани та інших демонів).

Ідеологами сучасного сатанізму вважають Алістера Круолі та Антона Шандора Ла Вей. Найвідомішою сатанинською групою в світі є “Церква Сатани”, яку очолював Ла Вей.

Існує багато класифікацій сатанізму, одна з них така що поділяє сатаністів на ортодоксальних дияволопоклонників, люциферіанців (прометейців), реформованих дияволопоклонників (лавеївського типу) та інших.

Ортодоксальні дияволопоклонники – це сатаністи, які служать Дияволу як втіленню зла. Вони вважають, що борються з силами добра, яких очолює християнський Бог. Вони глузують з християнських святинь, заперечують усі заповіді Біблії, але водночас приймають знатну частину біблійної міфології. Тому часто сатаністи інших течій називають їх “перевернутими християнами”. Ці сатаністи схильні до актів вандалізму та принесення в жертву живих істот. У США і Європі їх налічується, за певними даними, близько 5–10 відсотків від загальної кількості, а в Україні кожний другий сатаніст належить до цього напрямку.

Люцеферіанці – це сатаністи, віровчення яких становить собою синтез сатанізму з язичництвом. Люцефера вони вважають богом, що втілює в собі гармонію, мудрість, свободу і добро. Їх часто називають прометейцями, тому що у багатьох угруповуваннях цих сатаністів в основу культу покладено міф про Прометея, який викрав вогонь у Богів і дав його людям. Християнство вони ототожнюють з дїсгармонією та злом. Окремі групи люцеферіанців не тільки ідеологічно борються з християнством. Насильство, до якого вдаються згадані організації, – це засіб “дестабілізації християнського порядку і підготовки прикладу Диявола”. У світі до цього напрямку належить близько 40% сатаністів а в Україні кожен третій сатаніст є представником люцеферіанства.

Реформовані дияволопоклонники – це сатаністи, для яких Сатана є символом та засобом звільнення людини від моральних, соціальних та релігійних догм, а також нової реалізації свого Его. Найвідомішим представником цього напрямку є лавеївська “Церква Сатани”. До реформованих дияволопоклонників належить більша частина сатаністів у світі, а в Україні їх налічується до 20% від загальної кількості.

Віровчення всіх сатанинських напрямків різною мірою використовує магію. Більшість сатаністів вважає себе магами, чаклунами та відьмами. Основними культовими діями сатаністів є шабаш та чорна меса.

Основними сатанинськими символами є: пентаграма, перевернуте розп'яття та свастика.

Сатанізм є найбільшим негативним релігійним напрямом. Крім того що його вчення протиставляє себе християнству, та надає йому виклик, сатанізм містить в собі крайні форми нігілізму, попрання всякої моралі, служіння силам зла, тощо. Все це на усвідомленому та неусвідомленому рівні веде людину до людиноненависті, може взрощувати в собі фашистську ідеологію, та взагалі на психологічному рівні призводить до девіантної поведінки.

Може статися що “Новітні релігії” є нововведенням останніх десятиріч, проте насправді все, що є в них сучасного – це активне використання засобів масової інформації та реклами. Усе інше – і спрощений підхід до релігійно – містичних вчень, і схильність до змінювання понять та довільного трактування священних текстів, і гучні заяви про Божественне одкровення, і способи оголосити себе земним втіленням Господа – практикувались в усі часи і у всіх країнах світу. Проте, починаючи з 60-х років ХХ ст., преса, радіо та телебачення надали цьому явищу небаченого поширення. Нині будь-який “пророк”, який має достатньо грошей на саморекламу, може змагатися в популярності із самим Ісусом Христом. А якщо такий „пророк” виявиться самовпевненим неві- гласом чи просто шахраєм, то наслідки його проповіді можуть бути дуже небезпечними. Яскравим прикладом цього може бути історія релігійної групи „Вчення істини АУМ” (японської АУМ сінрікьо).

Вона була створена у 1989 році в Японії „вчителем” Чідзуо Моцумото (більш відомим під псевдонімом Сьоко Асахара), колишнім спеціалістом з акупунктури, власником кількох ресторанів дешевої китайської їжі. Його вчення запозичило положення з багатьох відомих релігій, поєднуючи в собі вчення раннього та тибетського буддизму, індійської та гімалайської йоги, даосизму та християнства. Асахара вважає, що науково обґрунтовану релігію, в якій використані найновіші наукові відкриття. У центрі його „альтруїстичної філософії” стоїть ідея порятунку всього людства. Великого значення у віровченні Асахари надається моральному вдосконаленню особистості. Для досягнення просвітлення віруючий повинен виховуватив в собі чотири великі невимірні стани душі”, а саме: свою любов до всіх живих істот, святого співстраждання до душ, далеких від істин; святу похвалу тим, хто на шляху духовного розвитку; святу байдужість до виявів доброї чи поганої кари. Перші два великі невимірні стани душі становлять основу християнського віровчення і втілені в покутній жертві Ісуса Христа. Щодо двох останніх станів душі, в якій йдеться про заспокоєння душі, то справа значно складніша. Виховання в душі святої похвали і байдужості означає повну втрату почуттів, переживань особистості, її відмову від таких моральних якостей, як вдячність, захоплення, любов і пошана до людей тощо. Виховання зазначених чотирьох якостей є обов’язковою умовою досягнення справжнього щастя і спасіння, згідно з віруванням АУМ.

У віровченні “АУМ сінрікьо” своєрідно втлумачується порівняно з християнством догмат про спасіння. Порушено концепцію „триєдиного спасіння”, метою якого є звільнення людини від хвороб; допомога людям у досягненні щастя вже в земному житті; досягнення людьми цілковитого звільнення. Перша частина спасіння – звільнення від хвороб – означає поширення знань про техніку вправ йоги, теорії езотеричної медицини, таємних методів лікування індійської медицини, що допомагає людині самій позбавитися фізичних і духовних потреб. Інформацію про медицину вищого виміру дістає преподобний вчитель Асхара на основі спеціальних багатогодинних медитацій і передає її у наш земний світ. Завдання віруючого в тому, щоб оволодіти технікою медитацій і використовувати інформацію Гуру. Друга частина спасіння – дослідження щастя у земному житті – спрямовання на виконання усвідомлення людиною чотирьох великих невимірних станів душі. Третя частина – абсолютне звільнення, просвітлення – означає смерть і життя з Божеством.

Для тих, хто сповідує віровчення, розроблена система правил і норм поведінки, серед яких важливим вважається пожертвування. Найбільш цінується пожертвування істинного вчення (місіонерства), пожертвування заспокоєння (залучення прозелітів до секти), пожертвування коштів і цінностей на користь секти. Віруючи об’єднуються в напівтаємні релігійні громади, де панує сувора внутрішня дисципліна. У них вивчають філософію Вчителя, проводять вправи йогів, медитацію, ініціації тощо. Релігійні громади займаються місіонерською, благодійницькою, та оздоровлювальною діяльністю [5, с.117 – 118].

Цікавим видається той факт, що за часів існування „Вчення істини АУМ”, високий духовний рівень Сьоко Асахари був підтриманий досить авторитетними особами, серед яких: Далай – Лама XIV; Преподобний Калу Рімпоче, глава школи Кач’ютибетського буддизму, Кхамтул Рімпоче – вищій лама школи Н’інгма тибетського буддизму та інші [7].

Після того як сам Асахара „досяг просвітлення”, він почав розповсюджувати своє вчення по всьому світу. Центри “АУМ сіркіьо” були засновані в багатьох державах: в Японії, Німеччині, США, Шрі-Ланці, Росії та Україні, де “гуру” знайшов чимало своїх прихильників. На 1995 рік припадає особлива активність adeptів “АУМ сіркіьо” в Україні. Саме в цей час послідовники Асахари, які прибули до нас на запрошення релігійної організації “Любов Христа”, намагалися розгорнути проповідницьку діяльність на території херсонської області. Все це свідчить про достатньо активний вплив цього релігійного напрямку на суспільство та людину.

Таким чином як в змісті так і в оформленій “АУМ сіркіьо” можна побачити не лише позитивні, але й негативні риси, які впливають на свідомість людини і призводять її до девіантної поведінки.

Керівники нетрадиційних релігій та культів нерідко використовують останні досягнення науки та техніки. Особливу увагу приділяють вивчення наркології. Часто використовується гіпноз та інші методи впливу на психіку, і навіть спеціальні апарати, створені для прямого впливу на мозок, котрі підключаються до комп’ютерних мереж (“АУМ сіркіьо”, “Церква Сайєнтології”, “Трансцендальна медитація” та інші).

Значну частину членів новітніх релігій та містичних об’єднань можна порівняти з наркоманами, які готові на все заради чергової дози. Наркоман досягає екстазу, просто вводячи шприц у вену. А названі об’єднання нерідко запозичують з арсеналу східних релігій різноманітні психотехніки, що допомагають впливати безпосередньо на центр задоволення в мозку. До нерелігійних груп людей проводять різні мотиви – невдоволення життям, прагнення до самопізнання, бажання виділитися з натовпу. Проте потім і ті, й інші нерідко потрапляють на біохімічний “гачок”.

Негативним наслідком перебування людей у лавах деяких нетрадиційних релігійних та містичних угрупованнях є суттєве погіршення їх психічного стану. Значна кількість керівників цих об’єднань вимагає від своїх adeptів абсолютної покори. Для досягнення цієї мети нерідко застосовується особливий режим, а саме багатогодинні молитви, відмова від їжі, довготривале усамітнення, а у деяких випадках і вживання наркотичних засобів. Безумовної шкоди здоров’ю членів нетрадиційних культів завдає поява у деяких подібних угрупованнях практика відмови від медичної допомоги, заповіданні собі поранень і каліцтв. Особливе занепокоєння викликає залучення до новітніх релігій та містичних рухів неповнолітніх, які ще не усвідомлюють майбутні негативні наслідки перебування у них та виконання відповідних культових приписів. Діяльність окремих релігійних та містичних груп завдає шкоди державі та суспільству в цілому. Окремі представники неорелігій відкрито виступають проти появи у суспільстві моральних засад, вважаючи, що тільки норми, котрі діють у цих угрупованнях, мають право на існування. У деяких випадках це призводить до провокування громадських заворушень. Деякі представники нетрадиційних культів, займаючись підпільним виробництвом різноманітної продукції, незаконною діяльністю, завдають, таким чином, економічної шкоди державі.

Загалом, активне використання значною частиною неокультів таких методик, як медитація, монотонне співання та інше, досягається через тривалі пости, постанови та мотиви, самонавіювання та контрольовані дихальні вправи. Така культова практика призводить до або перенасичення крові киснем і зміни процесів мозкової діяльності, а також може вплинути на зміни у стані свідомості, подібні до наркотичного трансю. Типовий психологічний портрет adeptа, який час від часу перебуває у стані релігійного екстазу, характеризується екзальтацією, підвищеною суб’єктивністю, звуженим фокусом

самосвідомості, зростаючою залежністю та підсиленням прийняттям ролі, котру нав'язує інструктор.

Останні дослідження, проведені німецькими психологами у групах медитації, довели, що постійне промовлення мантри суттєво знижує здатність органів чуття людини до сприйняття зовнішньої інформації, так як загальна концентрація уваги спрямована не на повноцінний світ, а передусім на мантру. За рахунок зменшення природного інформаційного навантаження на свідомість особи, яка у нормальної людини сягає 10^{11} біт інформації на секунду, у адепта відкривається новий домінуючий канал зв'язку "Свідомість – Несвідомість". Цей канал поступово витісняє решту емоцій і зовнішніх подразників, робить людину здатною сприймати ейдетичні образи та галюцинації, перетворюючи її на асоціальну особу. Медитація, як і решта культових методик маніпулювання людською свідомістю, викликає у своїх адептів згасання "узагальненої орієнтації щодо реальності", що, на погляд багатьох колишніх прихильників культу, призводить до психічних зривів та психічної патології [6, с.208].

У 1993 р. в Україні було проведено психологічну експертизу з метою дослідження людей, які відчули на собі вплив деяких новітніх релігійних культів ("Велике Біле Братство", "Богородичний центр" тощо). У результаті дослідження вчені дійшли висновку: у людей, які зазнали впливу керівників цих угруповань, піддалися "зомбуванню психоенергетичними засобами, відбулися в особистих інтелектуальних і енергетичних структурах суттєві розлади". Такі зміни виявляються у механізмах нервової регуляції поведінкою і життєдіяльністю. Відбувається створення природного механізму функціональної асиметрії. У таких осіб знижуються вищі інтелектуальні функції та вербальний інтелект, що, у свою чергу, спричинює зниження порогу критичності, підвищення догматизму і стереотипії в інтелектуальній діяльності, змінюється співвідношення інтелектуального раціонально-логічного та іраціонально-інтуїтивного контурів вербальної ієрархії нервової регуляції. Таким чином, це призводить до придушення творчої індивідуальності, а особливо творчої уяви, механізмів висування і критичної перевірки гіпотез, інтуїції, пластичності поведінки тощо.

Було виявлено наступні фенотипічні риси у структурі особи: соціальна дезорієнтація, схильність до формування чи сприйняття так званих подцінностних ідей, що з часом оволодівають свідомістю індивіда, знецінюючи все інше, поєднання характеристик підвищеної чуттєвості з емоційною холодністю, відчуженістю у зв'язку із соціальним середовищем. Проте слід акцентувати увагу на принципі добровільності, котрими користуються віруючі, сприймаючи ті чи інші релігійні погляди, ідеї, постанови, релігійний авторитаризм тощо. Саме цей принцип стає тією "нормою, певним статусом, без чого віруючий свою життєдіяльність і увияти не може" [4, с. 8].

Значна кількість неокультів створюються за суворим централізованим принципом. Дані на кожного віруючого заносяться до комп'ютерного каталогу. Йому присвоюється особистий номер та нове ім'я. Для того, щоб стати членом культу, необхідно заповнити ретельно розроблену анкету, заплатити солідну "пожертву". Анкета нагадує вступ до підпільної організації: дата народження з точністю до хвилини, група крові, перелік інтересів з двадцяти чотирьох пунктів: спроможність керувати автомобілем, професійні привички, знання іноземних мов, спосіб термінового зв'язку куди можна телефонувати інкогніто тощо. Усе що відбувається з адептами культу, враховується і фіксується: зміни у свідомості, колір і розмір одягу, які він здав під час вступу до секти, кількість реалізованих касет, книг, плакатів, дружні зв'язки, контроль за відвідуванням семінарів та медитацій.

Міжнародна практика засвідчує стурбованість поширенням деструктивних неорелігій з боку світової спільноти та урядів багатьох країн світу. З цією метою вони вживають відповідних запобіжних заходів і захищають права традиційних церков.

Зокрема, законодавство Іспанії встановлює певне обмеження релігійних свобод, а саме обмеження релігійної діяльності, пов'язаної з психічними або парасихічними

феноменами, а також поширення пов'язаних із ними “гуманістичних або духовних (спіритуалістичних) цінностей”, що суперечать релігійним цінностям.

Тільки окремі неокульти в Іспанії зареєстровані як релігійні громади.

Спецслужби Італії, з урятуванням зростання кількості злочинів, скоєних сектантами, проводять відповідні запобіжні заходи із залученням поліції та спецпідрозділів “ДІА” і “РОС”. В Італії боротьба проти зловживання релігією здійснюється шляхом ретельного збирання інформації про антиконституційні вияви з боку релігійних організацій. Якщо встановлюється, що керівників тієї чи іншої конфесії забороняє своїм adeptам зустрічатися зі своїми близькими та друзями, якщо дітей намовляють проти батьків або держави, а від членів релігійної спільноти вимагають розставити значні фінансові внески, передавати майно за невідомі гроші тощо, тоді у дію вступає Кримінальний кодекс.

У ФРН поліція користується переліком потенційно небезпечних деструкційних релігійних організацій, за керівниками та активістами яких ведеться особливе спостереження. Переважна більшість державних органів і деякі політичні партії та ділові структури вимагають від своїх нових членів або співробітників заяву, що вони не належать до культу тоталітарного спрямування. Якщо про діяльність будь-якого релігійного угруповання Німеччини з'являються численні свідчення, що в цій організації відбувається жорстокий тиск на його членів або вони залучаються до проведення антидержавної діяльності, то Федеральне міністерство сім'ї, осіб похилого віку, жінок та молоді поширює інформаційні матеріали, де звертає увагу громадян на викриті факти, попереджаючи їх про небезпеку, що завдає членство у тому чи іншому культурі.

У Франції для захисту населення від шкідливих наслідків діяльності певної частини неокультурів створено комісію при прем'єр-міністрові, робочу групу при МВС та мережу громадських організацій. Вони розробили ряд рекомендацій і як наслідок – останнім часом до розпуску було оголошено вісім релігійних груп, серед них “Церква Сайєнтології”, “Трансцендальна медитація”, “Міжнародний хрестовий похід” та інші.

У США діє закон про відповідальність за психонасилля і майже 2000 правових норм, що регулюють взаємини держави з релігійними організаціями. Також існує практика вивчення через ФБР діяльності релігійних організацій у випадку, коли до муніципальних органів або поліції надійшло декілька скарг, як правило не менш п'яти [2, с.45 – 47]. Політика запобігання можливими негативними наслідками діяльності певних релігійних організацій будується в США переважно на впровадженні широкої інформативності суспільства. Будь-яка інформація такого характеру підлягає оприлюдненню через всі засоби масової інформації до комп'ютерної мережі включно.

Нове законодавство Японії надає право правоохоронним органам здійснювати трирічний нагляд за діяльністю релігійних організацій, члени яких протягом останніх десяти років звинувачувалися у масових вбивствах. Поліції також дозволяється проводити обшуки за місцем розташування секти, а вказані культу забов'язані щоквартально подавати доповідь до органів влади і управління.

Духовно-релігійна складова національної безпеки України – це стан релігійно-церковного життя нації, який є чи за певних обставин може бути захистом для національних інтересів держави, стабільного розвитку суспільства, здійснення прав і свобод громадян. Це стан захищеності життєво важливих духовно-релігійних інтересів українського суспільства (особи, групи віруючих, держави) від внутрішніх загроз і зовнішнього втручання та відповідна система суспільно-політичних заходів, яка забезпечує цю захищеність.

Україна проголосила своїми основними державотворчими принципами забезпечення за кожним громадянином права на свободу світогляду і віровчення, а також охорону та захист зазначених свобод. Маючи на меті проведення такої державно – церковної політики, яка б базувалася винятково на ідеології миру, зміцнені національної єдності та захисті національних інтересів, ми повинні в подальшому вдосконалювати

правову базу взаємин держави і церкви та юридичне оформлення релігійних організацій в нашій державі. Релігійна ситуація в Україні залишається складною та неоднозначною. Релігійні конфліктно-генні прояви свідчать про серйозну незбалансованість релігійно-церковного організму, дисгармонію інтересів його складових і є репродукцією широкого спектру проблем розвитку українського суспільства. Значний потенціал деструкції, що загрожує підвалинам стабільності у суспільстві становлять антиконституційні вияви, котрими супроводжується діяльність певної частини новітніх та нетрадиційних релігій та культів.

Відомі українські вчені Б.О. Парахонський та С.В. Сьомін вважають, що новітні нетрадиційні для кожної країни релігійні культури вже вийшли з площини суто міжконфесійних взаємовідносин і теологічних дискусій та дедалі все більш і більш впливають на загальну духовно-культурну ситуацію в світі та в Україні, формування елементарної поведінки населення та громадську думку через свою паству, яка постійно зростає. Зважаючи на те, що діяльність цих організацій, загалом, не сприяє відродженню національної свідомості народу нашої держави, збереженню й розвитку українських історичних традицій і культури, необхідно розглядати феномен неорелігій в Україні як внутрішньополітичний дестабілізуючий фактор, поширення якого негативно впливає на суспільно-культурне середовище в цілому.

ПЕРЕЛІК ПОСИЛАНЬ

1. Аналітична записка. Проблеми неорелігій в контексті становлення демократичних державно-церковних відносин. – К., 1998.
2. Барах Л.Л. Вклад комиссии Картера в организацию службы охраны психического здоровья // Вісник асоціації пастерів України. – 1995. – №2.
3. Бондаренко В. Релігійна ситуація в Україні і її перспективи розвитку // Релігія і суспільство в Україні: фактори змін / Матеріали міжнародної конференції 15–16.1998. – К., 1998.
4. Косуха П.І. Деструктивність і тоталітарність у релігійній діяльності // Феномен релігії. – К.: ін-т філософії НАН України, 1996.
5. Кунгуров І. Релігії орієнталістського напрямку в Україні // Новітні релігії в сучасній Україні / Матеріали круглого столу та науково-практичної конференції. – К.: WP 2000.
6. Парахонський Б.О., Сьомін С.В. Нетрадиційні релігійні культури як питання національної безпеки України // Стратегічна панорама. – 2000. – №1–2.
7. Енциклопедія містичних термінів. – М.: Локид – Миф, 1998.